

ejus veritatem confundimur prædicare? Quid erit de nobis, cum de commissis nobis animabus, et de officio suscepto rationem justus judex Christus Deus noster districtam exegerit (I Cor., ix; S. Math., xxv)? Ideo, fratres, hortor dilectionem vestram (S. Leo. ep. adv. Manichæos), obtestor et moneo, ut qua potestis et debetis, sollicitudine vigiletis, ad investigandos hæreticos, et inimicos sanctæ Dei ecclesiæ, et a sanis mentibus, ne pestis hæc latius divulgetur, severitate

qua potestis, pro viribus extirpetis. Quoniam ut habebit a Deo dignæ remunerationis præmium, qui diligentius, quod ad salutem commissæ sibi plebis proficiat, fuerit executus: ita ante tribunal Domini de reatu negligentia se non poterit excusare, quicumque plebem suam contra sacrilegæ persuasionis auctores noluerit custodire. Data Nonis Februarii, Claudio et Paterno viris clarissimis consulibus (269 nondum electo Felice).

EPISTOLA IV (1).

AD MAXIMUM EPISCOPUM ET CLERICOS ^a ALEXANDRIÆ.

De Christi divinitate et humanitate fragmentum.

De incarnatione vero Verbi et fide credimus in Dominum nostrum Jesum Christum ex Maria Virgine natum, quoniam ipse est æternus Dei Filius: Nec enim hominem assumpsit Dei Filius, ut esset alter præter ipsum: sed Deus existens perfectus, factus est simul et homo perfectus, incarnatus ex Virgine.

(1) Hujus epistolæ fragmentum extat in concilio Chalcedonensi, actione prima, et apud Cyrillum in sua Apologia. Doctissimis quibusdam viris auctoribus, a Felice II scriptam fuisse existimatum est, hæc de causa, quod prædictum fragmentum utrobique post epistolam Julii papæ attestatur. Verum argumentum et titulus epistolæ eam sententiam firmissime refellunt. Nam si scriptum est, quod titulus indicat, ad Maximum Alexandrinum episcopum, Dionysii successorum, non secundus, sed primus Felix eam scripsisse potuit: eodem enim tempore Felix Dionysii romani pontificis successor, universæ Ecclesiæ præsedat, quo Maximum post Dionysium Alexandrinæ Ecclesiæ præfuit. Occasio scribende hujus epistolæ hæc est: Cum a Paulo Samosateno catholice veritati recens vulnus inflictum esset, et cicatrix de errore Sabellii nondum obducta fuisset, Felix pontifex de Filii Dei divinitate, ac pariter humanitate, naturisque duabus in una persona distinctis, ad Maximum Alexandrinum episcopum hanc epistolam scripsit, ut bellum adversus Sabellium et Samosatenum a duobus Dionysiis horum antecessoribus cœptum, utriusque successores ardentibus animis proseguerentur. Proinde hæc epistola velut ancipiti gladio utramque hæresim uno ictu confodit; ut dam natu-

Ἐπι (2) δὲ τῆς σαρκώσεως τοῦ Λόγου καὶ τῆς πίστεως, πιστεύομεν εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. τὸν ἐκ τῆς παρθένου Μαρίας γεννηθέντα, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ τοῦ Θεοῦ ἀίδιος Υἱός, καὶ Λόγος, καὶ οὐκ ἄνθρωπος ὑπὸ Θεοῦ ἀναληφθεὶς. Ἐν ἑτέρῳ ἢ παρ' ἐκείνου. Οὐδὲ γὰρ ἄνθρωπον ἀνέλαθεν ὁ τοῦ Θεοῦ Υἱός, ἐν ἡ ἑτέρῳ παρ' αὐτὸν ἀλλὰ, Θεὸς ὢν τέλειος, γέγονεν ἅμα καὶ τέλειος ἄνθρωπος, σαρκωθείς ἐκ παρθένου.

ram divinam in Christo humanitati ejusdem indivise conjunctam ostendit, Pauli hæresim condemnet: dum vero humanam in eodem Christo a natura divina distinctam esse, et divinæ substantiæ in tribus personis subsistentiam demonstrat, Sabellium confutet. Quod autem in Chalcedonensi concilio, et apud Cyrillum prædictis locis post Julii epistolam recensatur, ex eo accidit, quod in his recensendis nullam temporis rationem habuissent. Vincentius autem Lirinensis adversus hæreses, cap. 42, probe intelligens tempore Felicis secundi nullam Alexandrinæ Ecclesiæ præfuisse episcopum, nomine Maximum, habita ratione temporis, primo loco Felicem, deinde Julium nominat. Addit idem Vincentius hanc eandem epistolam Felicis papæ et martyris inter alia patrum testimonia in concilio Ephesino lectam fuisse (Vide Baron., anno Christi 275, num. 11, 12 et 13). SEVER. BINUS.

(2) Græcum textum exhibemus ex actione i concilii Ephesini, in qua lecta sunt a Petro presbytero Alexandriæ et primicerio notariorum selecta ex sanctis Patribus testimonia de Incarnatione D. N. J. C. atque ex capite ii partis iii ejusdem concilii, sive Apologetico S. Cyrilli Alexandrini patriarchæ pro duodecim capitibus adversus orientales episcopos. LABB.

LECTIONES VARIANTES.

^a Clerum Labb.

DE SANCTO EUTYCHIANO PAPA

NOTITIA HISTORICA.

Eutychanus ordinatur papa die v januarii 275, diebus tribus, anno 285, vii idus decembris satis mortuus ann. 285. — Eutychanus Marini seu Martini filius, Etruscus, patria Lucensis, ultimis anni 274 diebus, vel primis sequentis anni 275, Felici successit; die quinta januarii ordinatus fuit feria tertia, quæ eo anno cum die quinta januarii concurrat (1). Præfuit Ecclesiæ romanæ annis octo, mensibus undecim,

(1) Pagnus, in *Critic.*, ad annum 274: Baronius 275, num. v, et ad annum 285, num. ix; Coustant., *Epist. rom. pontif.*, tom. 1, pag. 298.

diebus tribus, anno 285, vii idus decembris satis functus, ut in Catalogo Bucheriano legitur: *A consulatu Aureliani III et Marcellini, ad consulatum Cari II et Carini*, id est, a die quinta januarii anni 275, ad diem septimam decembris anni 285 vel octavam, qua die in indiculo depositionis episcoporum Eutychiani nomen legitur: *Sexto idus decembris Eutychiani in Callisti*, nempe in cœmeterio Callisti. Quare corrigendus Eusebius, qui decem tantum mensibus romanum pontificatum Eutychianum tenuisse

scribit : et uti annotat Valesius, annos octo, quos Sixto auxerat, Eutyichiano detraxit. Turpius adhuc erravit auctor Pontificalis Damaso adscripti, qui Eutyichiani pontificatum a consulatu Aureliani tertio, et Marcellini ad Carum II et Carinum extendit; annumque unum, mensem unum, diem unum sedisse prodit.

De manichæorum hæresi et Manete. — Sub pontificatu Eutyichiani insana Manichæorum hæresis, in commune humani generis malum exorta est (1); quæ utut non minus infamis et ridicula fuit, inter omnes tamen hæreses, quæ tribus primis Ecclesiæ sæculis extulerunt caput, celeberrima evasit, inque orbem terrarum latissime grassata est. Coriphæus hujus sectæ fuit mancipium natione Persa, qui nomen suum *Cubricum* in illud *Manetis* seu *Manichæi* permu-
 B tavit; missus in carcerem ob acceleratam mortem filio Varanani, Persarum regis, quem per orationem se curaturum sponderat; inde fuga elapsus, in Mesopotamiam venit, ibique errores somniaque sua disseminavit circa annum 277. Ab Archelao sapientissimo Mesopotamiæ archiepiscopo habitis in omnium conventu disputationibus non semel superatus est. Hinc iterum in Persiam rediens a satellitibus Persis detectus, comprehensus, et ad regem adductus fuit, qui, exprobrata Maneti et filii cæde, atque fuga e carcere ac vinculis, excoiri eum lege Persica ann. 278 mandavit, ac reliquum corpus bestiis devorandum tradi: cutem vero, qua tanta illius improbitas continebatur, tamquam utrem ante portas suspendi (2).

An Eutyichianus martyribus sit accensendus? — Euty-
 C chianum martyrio obiisse Baronius cum in notis ad Martyrologium, tum in annalibus tradit atque post eum Blondellus (3). At inter confessores, ut ait Pagius (4), numerandus videtur; tum quia in Indiculo depositionis episcoporum, non vero martyrum a Bacheriani catalogi auctore inscriptus; tum etiam, quia illius obitus eo tempore contigit, quo, Eusebio teste (5), Ecclesia Christi altissima pace fruebatur.

Quid decreverit S. Eutyichianus? — Commendandus

(1) Euseb., in *Chronico*, pag. 760, tom. viii Hieronymi.

(2) Epiphani., *hæres. 66*; Cyrilli. Hierosolym., *Catechesi vi*; Theodoret., *Hæretic. fabular. lib. 1*; Hieronym., *de Script. Eccles. in Archelaum*; Zacagni, *Ecclesiæ latinæ et græcæ monumenta*; Vales., *Not. in Socrat.*; Ceillier., *Biblioth.*; Fabricii., *Biblioth. Græc.* D tom. ii; W-lch., *Historie der Ketzler*, tom. 1, p. 713.

(3) Blondell., in *Pseudo-Isidoro*.

(4) Pag., not. 10 in ann. 283.

(5) Euseb., *Hist. eccl.*, lib. viii, cap. 1.

hic sanctus pontifex ob singularem eam religionem, qua martyres persecutus est. Suis enim manibus, teste auctore libri Pontificalis, duos et quadraginta supra trecentos tumulavit martyres, constituitque ne quis martyrem sine dalmatica aut colobio purpureo sepeliret (1). Consuetudinem, quæ alioquin obtinuerat, novo decreto asseruit, ut fruges, fabæ, et uvæ super altari benedicerentur, eam forsitan ob causam, ut impugnaret errorem manichæorum, qui creaturas a malo principio ortas detestabantur.

Eutyichiani Epistolæ subditæ. — Nominè Eutyichiani duas commentus est Isidorus Peccator vel Mercator epistolas. Prior ad Joannem et ad omnes episcopos Boetiæ provinciæ, de fide incarnationis Domini. Posterior ad episcopos per Siciliam constitutos, tria complectitur. 1° De modo recipiendi accusationem adversus clericos. 2° Qui non admittantur ad accusationem religiosorum. 3° De modo procedendi in negotiis ecclesiasticis, cum procedi non debeat modo sæculari. Notas tamen decretalibus suis apposuit auctor, quæ vero Eutyichiano non conveniunt. Epistola ad episcopos Boetiæ data est ii idus aprilis, Aureliano et Marcello viris clarissimis coss. Atqui verus Eutyichianus Marcellinum scripsisset, non Marcellum notasque Aureliani consulatus numerales de more addidisset. Nil ad veteratoris impudentiam addi potest, qui integrum ex Hilario capitulum, quod extat, et Leonis Magni ad Leonem Augustum epistola 97, c. 5, decretali inseruit suæ. Verba quoque, *admonemus etiam vestram fraternitatem*, etc., petuntur ex Gregorii Magni epistola 25, l. ii. Posterior epistola Scripturam laudat ex versione mixta ex Italica et Hieronymiana. Adriani I decreta in gratiam Ingelrami metensis Episcopi interpolat, ut jam erudite observavit Blondellus.

LUMPER.

(1) Blanchius, in notis ad Anastasium bibliothecarium, tom. ii, part. ii, pag. 244, scribit: Vindicandum martyrum curam promovens cantus pontifex providenter præcepit, ut adderentur judicia certa martyrii in eorum depositione. Adhiberi mandavit colobium aut dalmaticam non qualemcumque, sed purpuratam ad involvendos martyres, quos etiam *purpuratos* vocare consuevit Ecclesia in hymno omnium sanctorum: *Vos purpurati martyres*. Ante hoc decretum Eutyichiani consueverunt christiani sacra martyrum corpora sepelire cum linteis ipsorum sanguine respersis. Permulti tamen martyres ante et post Eutyichiani decretum candidis obvoluti linteis conditi fuere tumulo, uti cl. Laurentius Berti, Dissertat. 1. de Rom. Episcopis, sæc. iii, tom. ii, § 24, pag. 537, observat nostri forte Reparatoris exemplo.

DE DECRETIS EUTYCHIANO

ADSCRIPTIS.

(Ex D. Coustantio desumpt.)

ARGUMENTUM. — 1. Decreta duo. Unde probet Baronius primum decretum. — 2. Unde probari possit secun-

dum. — 3. Dalmaticæ antiquus in Ecclesia usus. — 4, 5. Initium hujus usus Sylvestro perperam tribuitur.